

Projekt: Henrik Cavling og Larissas fald, 1897

Gymnasielektor Lisbet Borker, ophold på

DIA: 23. – 30. marts 2015

” Der gaar kun Tog *fra Larissa*. Der er for meget at gøre. Ingen kan komme til Larissa – i dag. ”

Ovenstående besked fik teolog, forfatter og journalist Alexander Svedstrup, da han sidst i april måned 1897 forsøgte at komme med et tog fra havnebyen Volos til Larissa.

” *Larissa! Larissa forladt? Hvad er der sket? Man havde jo ikke hørt om andet end Sejr. Der maatte være sket noget frygteligt. Nu kom tunge Karosser fyldte af Kvinder og børn, overlæssede med Tøj og Bylter, den ene Karosse efter den anden med skrækslagne Folk.* ”

Sådan reflekterer Svedstrup efterfølgende over det, han lige har oplevet. Situationen har han beskrevet i bogen *Fra Kong Georgs Land (København, 1897)*.

Alexander Svedstrup var, ligesom sin mere kendte journalistkollega Henrik Cavling, i foråret 1897 taget til Grækenland for at dække den forestående græsk-tyrkiske krig (også kaldet Tredivedageskrigen). Larissa, som ligger i Thessalien og tæt på den daværende grænse til det osmanniske rige, fik en central, men tragisk, rolle i krigen. Tyrkiske tropper besejrede de græske styrker, og Larissa faldt i fjendens hænder d. 27. april 1897. I modsætning til Cavling, som befandt sig i begivenhedernes centrum, og hvis reportager fra bl.a. Larissas fald blev verdensberømte, nåede Svedstrup ikke frem til byen i tide, men måtte nøjes med at beskrive retræten, hvor han sammen med sårede soldater blev sejlet tilbage fra Volos til Athen.

På jagt efter spor af Tredivedageskrigen i det nutidige Larissa:

I dag er der fredeligere i Larissa, som er en større by med ca. 350.000 indbyggere, og i dag går der også tog til Larissa, men det anbefales kun, hvis man ” har rigtigt god tid” . Til gengæld er der syv daglige busafgange fra Athen til Larissa. De fem af gangene køres der med helt moderne dobbeltdækker-busser med gratis Wifi og udskænkning af café latte undervejs.

Jeg tog til Larissa for at finde spor af krigen i 1897. Jeg havde på forhånd fundet oplysninger om et museum i Larisa: *Folklore and Historical Museum of Larisa*, men det var ikke til at gennemskue, om det rummede genstande og/eller oplysninger om krigen, så jeg tog chancen og den lange busrejse nordpå fra Athen.

På hotellet, hvor jeg indlogerede mig, hjalp man mig beredvilligt med at finde vej til museet, hvor der i følge oplysninger på nettet daglig var åbent fra 8 til 18. Skyerne hang lavt og tungt over byen, regnen silede ned, og vandet løb gennem Larissas gader, men jeg overvandt alle forhindringer og nåede endelig frem til det store, flotte museum. MEN: Alle døre var lukkede og låste! Ingen reagerede, når man ruskede i dørene! Ingen skilte meddelte noget som helst om åbningstider.

Tilbage på hotellet var receptionisten lige så fortørnet som jeg: ” Jamen, der stod da på hjemmesiden···!” Hotellets direktør kom til. Jeg forsøgte at forklare om, at jeg kom helt fra Danmark, om den verdensberømte Cavling, om min nysgerrighed efter at lære mere om krigen i 1897 og Larissas skæbne. ” Hvilket årstal sagde du, det var?” lød direktørens spørgsmål. Mit svar: ” 1897” gjorde tilsyneladende ikke større indtryk på ham. ” Der er så mange krige; vi kan ikke holde rede på dem alle sammen,” understregede han efterfølgende og signalerede på alle måder, at det emne skulle der ikke tales mere om.

Spor af Tredivedages-krigen i Athen:

Den mistanke, jeg på forhånd havde om, at Tredivedages-krigen i 1897 og det forsmædelige nederlag til ærkefjenden, tyrkerne, er omgærdet af en slags græsk, kollektiv, national fortrængning, blev således bekræftet. Under mit ophold på DIA i april 2014 fandt jeg kun meget få billeder fra krigen på Historisk Museum, Athens Bymuseum og Benáki-Museet, men mens det således var svært at finde spor af krigen i Athen, var det åbenbart nærmest umuligt i Larissa.

Heldet var dog med mig på Krigsmuseet i Athen, som jeg ikke nåede at besøge under mit besøg i 2014. Her var der på museets øverste etage våben og billeder fra de fleste af de krige, som Grækenland har været involveret i, fra tidernes morgen til og med 1. verdenskrig (etagen med tiden efter 1. verdenskrig var lukket pga. renovering)..

Der var flere rum med tegninger, malerier, tableauer, våben m.m. fra den græske frihedskrig i 1821, men der var sandelig også en hel væg med billeder og malerier fra Tredivedages-krigen i 1897. Der var tilmed en kanon og flere geværer, som var blevet brugt i krigen. Uheldigvis for mig, som ikke kan læse nygræsk, var så godt som alle ledsagende tekster på græsk, men glad var jeg, for det var den bedste dækning af krigen, jeg endnu har mødt i Grækenland. Billedteksterne fotograferede jeg, og heldigvis har jeg nygræskkyndige venner, som kan hjælpe mig med at oversætte.

Svedstrup, Cavling og Tredivedages-krigen:

Jeg havde medbragt Alexander Svedstrups uhyre velskrevne beretning, *Fra Kong Georgs Land*, som jeg under mit ophold læste med stor fornøjelse. Hans bog er et perfekt supplement til Tage Kaarstedts bog *Henrik Cavling som krigskorrespondent*, som rummer de bedste af Cavlings mange reportager fra den græsk-tyrkiske krig i 1897. De to bøger giver sammen med tegningerne, malerierne og våbnene på Athens muséer nogle meget væsentlige brikker til forståelse af, hvad der skete under Tredivedages-krigen i 1897.

Tak for opholdet:

Mange tak til Det Danske Institut i Athen for tildeling af ophold og stipendium. Endnu en gang har instituttets smukke bygninger unikke placering i Plaka været til daglig inspiration og glæde. Også en varm tak til instituttets søde og altid hjælpsomme medarbejdere.

Lisbet Borker, april 2015

